№ 172. 2 სეპტემბერი, პარასკევი. 1866—1883 2 სეპტემბერი, პარასკევი. № 172.

რედაქცია
გოლოვინის პროსპექტზე თავ. მუხრან ბატონის სახლებში. ალების ქვემოდ.
ხელის-მოწერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редакцію «Дроэба»

«დროების» ფასი
მთელის წლისა . . 9 მან. სამის თვისა. . . 3 მან.
ექვსის თვისა . . . 5 მან. ერთის თვისა. . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა
სტრიქონზე რვა კაპ. განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.
თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებას და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბ უნებს ავტორს.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი

მიიღება ხელის-მოწერა გაზეთ

„დროებაზედ"

ბირველის სეპტემბრიდამ წლის დამლევამდე. ფასი ოთხი მანათი.

სოფლის მასწავლებლებისათვის სამი მანათი.

«დროების» ნომრები თითო შაურად იყიდება, თბილისს გარდა:

ქუთაისში, ჭილაძის მაღაზიაში,

ბათუმში, ფეიქაროვის თამბაქოს მაღაზიაში,

დუშეთში, გაბო ბაშაროვთან.

გორში, საზოგადოების დეპოში, აღალო თუთაევთან.

აქვე მიიღება ხელის-მოწერა.

ამა ჩყპგ წლის ოკტომბრის თვიდამ უწმინდესის სინოდის ნება-დართვით
გამოიცემა ქ. ქუთაისში
მღვ. დ. ღამბაშიძის რედაქტორობით
ქართული სასულიერო გაზეთი, სასულიერ

«მწყემსი».

მიზანი და დანიშნულება გაზეთისა: 1) შეატყობინოს სამღვდელო და საერო წოდებას ყველა განკარგულება და მოქმედება უმაღლესთა სასულიერო და საეკლესიო მმართებლობათა, კონსისტორიებთა და მღვდელ-მთავრებთა, რომელთა გამოცხადება მესაძღო იქმნება; 2) გააკრცელოს ქართველთა სასულიერო წოდებაში და სალხში საღმერთო სწავლა და ცოდნა; 3) გააკრცელოს საქართველოს სამღვდელო და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი კეთილი ზნეობისა და სარწმუნოებისა, და 4) აუხსნას და განუმარტოს სამღვდელო და საეკლესიო მოსამსახურე პირთა ზოგიერთი საეკლესიო კითხვები, რომელთა ცოდნა მიუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის ასრულებისათვის.

გაზეთი გამოვა ორ საუკუნო ბეჭდის ქაღალდის ფურცელზე.

გაზეთი გამოვა ამა წლის ოკტომბრის თვიდამ: ოკტომბერში, ნოემბერში და დეკემბერში თითო ნომერი და პირველი ივნერიდამ მომავალი წლის დამლევამდის ორ კვირაში თითოჯერ.

გაზეთის ფასი ერთი წლისა გაგზავნით და გაუგზავნელად—ხუთი მანეთი, ნახევარი წლისა—სამი მანეთი. გაზეთის ფასი ამა წლის ოკტომბრის თვიდამ მომავალი წლის დამლევამდის—ექვსი მანეთი.

ხელის მოწერა გაზეთზე მიიღება ქ. ქუთაისში: ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში: სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის იაკობ ივანეს ძის ფხაკაძისა და ამავე სასწავლებლის მასწავლებლის ევსტატე ბესარიონის ძის ღამბაშიძისა-მიერ.

ქ. ტფილისში: საქართველო-იმერეთის სინოდალნის კანტორის წევრის არხიმანდრიტის გრიგორის-მიერ.

გაზეთის დაბარება წერილობით და პირის-პირ მოლაპარაკება შეუძლია ყველს რედაქტორთან რედაქციაში, რომელიც იმყოფება დაბა შორაპანში რედაქტორის საკუთარს სახლებში. გაზეთის დაბარება და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით:

ქართული გაზეთის «მწყემსის» რედაქციაში დაბა შორაპანს (ყვირილაში). Въ мѣстечко Шорапанъ (Квирилы) въ редакцію газеты «МЦКЕМСИ». (3—1)

«დროების» ტელეგრამები

(«ჩრდილოეთის სააგენტოსი.»)

31 აგვისტოს.

კოპენჰაგენი. ამბავი მოვიდა, რომ კანტონში ჩინეთის დაბალმა ხალხმა უცხო მხრელების უბანი გაცარცვა; უცხო მხრელებმა გეშებზე შეაფარეს თავი; არავინ მოკლულა.

ვაშინგტონი, 30 აგვისტოს (10 სექტემბერს). ამას წინად რომ ყინ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შინაური ქრონიკა

სამხედრო გიმნაზია, ანუ კორპუსი, არის იმისთანა სასწავლებელი, რომლის პროგრამაც ძალიან მიემგზავსება რეალურ სასწავლებლის პროგრამას. ეს გიმნაზია ლათინურის და ბერძნულის ენის საბძანებელი არ არის და აქ უფრო იმისთანა საგნებს ასწავლიან, რომელნიც გონების განვითარებას ეხ-

«დროების» ტელეგრამები, 2 სექტებ.

ლიტერატურული მიმოხილვა

(«ივერია» №№ V და VI, 1883 წ.)

ამ უკანასკნელს წლებში საზოგადოდ რუსეთის დრო-გამოშვებითს ორგანოებს მეტად აშკარად დაეტყო უფერულობა, სისუსტე. პირველი ადგილი მწერლობაში დაიჭირეს ისეთმა საგნებმა, რომელნიც უმეტეს ნაწილად მოკლებულნი არიან პრაქტიკულ მნიშვნელობას და, მაშასადამე, ზედ-მოქმედობას საზოგადოებაზე. აწინდელს დროში შეგიძლიანთ თავისუფლად სწეროთ უფრო ისეთს საგნებზე, რომელთაც მეცნიერული ხასიათი და ინტერესი აქვთ და ძნელად თუ გაკადნიერდებით ხმა ამოიღოთ რომელიმე საზოგადობრივ სენზე, ტკივილზე. ამისათვის ბევრმა ჟურნალ-გაზეთმა მიაბარა სული საიქიოს და განისვენეს იქ, სადაც მართალნი განისვენებენ. თუ თითოოროლა ჟურნალ-გაზეთი, ოდესმე თამამად და თავისუფლად მოლაპარაკე, კიდევ სცხოვრობს—ამ ცხოვრებას მთელს ბუნებაში გამჯდარი აქვთ სიჭლექე. რას იზამ, მკითხველო! მწერლობას ყოველთვისა აქვს და ჰქონია კიდეც თავისი დრო და თუ შენ მწერლობის თავ-გადასავალი ხორციელო მმართებლობათა, კონსისტორიებთა და მღვდელ-მთავრებთა, რომელთა გამოცხადება მესაძღო იქმნება; 2) გააკრცელოს ქართველთა სასულიერო წოდებაში და სალხში საღმერთო სწავლა და ცოდნა; 3) გააკრცელოს საქართველოს სამღვდელო და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი კეთილი ზნეობისა და სარწმუნოებისა, და 4) აუხსნას და განუმარტოს სამღვდელო და საეკლესიო მოსამსახურე პირთა ზოგიერთი საეკლესიო კითხვები, რომელთა ცოდნა მიუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის ასრულებისათვის.

გაზეთი გამოვა ორ საუკუნო ბეჭდის ქაღალდის ფურცელზე.

გაზეთი გამოვა ამა წლის ოკტომბრის თვიდამ: ოკტომბერში, ნოემბერში და დეკემბერში თითო ნომერი და პირველი ივნერიდამ მომავალი წლის დამლევამდის ორ კვირაში თითოჯერ.

გაზეთის ფასი ერთი წლისა გაგზავნით და გაუგზავნელად—ხუთი მანეთი, ნახევარი წლისა—სამი მანეთი. გაზეთის ფასი ამა წლის ოკტომბრის თვიდამ მომავალი წლის დამლევამდის—ექვსი მანეთი.

ხელის მოწერა გაზეთზე მიიღება ქ. ქუთაისში: ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში: სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის იაკობ ივანეს ძის ფხაკაძისა და ამავე სასწავლებლის მასწავლებლის ევსტატე ბესარიონის ძის ღამბაშიძისა-მიერ.

ქ. ტფილისში: საქართველო-იმერეთის სინოდალნის კანტორის წევრის არხიმანდრიტის გრიგორის-მიერ.

გაზეთის დაბარება წერილობით და პირის-პირ მოლაპარაკება შეუძლია ყველს რედაქტორთან რედაქციაში, რომელიც იმყოფება დაბა შორაპანში რედაქტორის საკუთარს სახლებში. გაზეთის დაბარება და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით:

ქართული გაზეთის «მწყემსის» რედაქციაში დაბა შორაპანს (ყვირილაში). Въ мѣстечко Шорапанъ (Квирилы) въ редакцію газеты «МЦКЕМСИ». (3—1)

ტელეგრამები

(«ჩრდილოეთის სააგენტოსი.»)

31 აგვისტოს.

კოპენჰაგენი. ამბავი მოვიდა, რომ კანტონში ჩინეთის დაბალმა ხალხმა უცხო მხრელების უბანი გაცარცვა; უცხო მხრელებმა გეშებზე შეაფარეს თავი; არავინ მოკლულა.

ვაშინგტონი, 30 აგვისტოს (10 სექტემბერს). ამას წინად რომ ყინ-

ილი, ისიც გეცოდინება, რომ ყოფილა ისეთი ჟამთა ვითარება, როდესაც საზოგადობრივ აზრს სწეველია ავად-მყოფობა, მწერლობის არე-მარე, ჰაერი მოცული ყოფილა მავნებელის «მიკროკონებით», მაგრამ ავად-მყოფობას დასასრული აქვს და მწერლობის ავად-მყოფობასაც, რასაკვირველია, ექმნება. რანი არიან უმთავრესნი მიზეზნი ამ ავად-მყოფობისა, ჩვენ არ გეტყვით და ამას ნურც შენ მოგვთხოვ. საჭიროა (თუ საკმაო არა), იცოდეთ ჰიგიენური მდგომარეობა აწინდელის მწერლობისა და ეს ხომ ორის სიტყვით მაინც გითხარით.

ძერძოდ ჩვენს ლიტერატურაზე რომ ითქვას, აქაც ანალოგიურს მოვლენას ვხედავთ, აქაც ჟამთა და დროთა ვითარებამ თავის გავლენა იქონია მწერლობაზე. ამითი ჩვენ იმის თქმა არ გვინდა, ვითომ რუსეთის მწერლობა და ჩვენი ლიტერატურა ერთს და იმავე გარემოებაში იმყოფებოდენ, არა—ჩვენს ლიტერატურას, გარდა საზოგადო პირობებისა, სხვა კერძო პირობანიც ხელს არ უწყობენ, თუმცა კი საზოგადო პირობანი ერთსა და იმავე ფერს და ხასიათსა სდებენ ჩვენსა და რუსეთის მწერლობას. ერთს ამ კერძო პირობას შეადგენს სიღარიბე ჩვენის ლიტერატურული ნიჭიერებისა, მცირე რიცხვი იმ ვეარი მწერლებისა, რომელთაც შეეძლოთ საზოგადოების წინამძღოლობა. ეს, რასაკვირველია, რუსეთზედ არ ითქმის. იქ ლიტერატურული წრეები საკმაოდ მოიპოვებიან და მრავალ-გვარნი არიან. ჩვენზე სხვა უნდა ითქვას,—ჯერ ლიტერატურულ წრეებზე მეტი იქნება ლაპარაკი, ჯერ საკმაოდ მწერლებიც არა გვყვანან, ჯერ კიდევ თითქმის ყველასათვის, ვისაც კი კალმის ჭერა შეუძლიან, ღიაა რედაქციის კარები. მაგრამ დრო თავისას იზამს და იქნება მალე მოისპოს ეს ჩვენის თავ-მოყვარეობისათვის უსიამოვნო მდგომარეობა.

ეხლა კი მოსპობილი არ არის და ეს უნდა ვიქონიოთ სახეში, როდესაც ვლაპარაკობთ «ივერიის» უკანასკნელ წიგნზე. ეს წიგნი პირ-და-პირ გვიჩვენებს როგორც ჩვენს ლიტერატურულ სიღარიბეს, ეგრეთვე იმ არა სანატრელს მდგომარეობას, რომელშიაც ჩვენი მწერლობა იმყოფება. ორი ნომერი რის ვაი-ვაგლახით ერთ წიგნად გამოვიდა და ეს კიდევ არაფერი,—საქმე თვით შინაარსია ამ ნომრებისა, ღირსება ორი თვიურის ღვაწლისა, გონებითის მუშაობისა. და როდესაც ამ მხრით უცქერის ჩვენს საუკეთესო ჟურნალს ლიტერატურული მემატიანე, სევდისა და ბოლმის მეტი გულს არა ეკარება-რა და დიდი ვები იყო, იმისგან სიმინდს უფრო ცოტა ზიანი მიეცა, ვიდრე ფიქრობდენ; ზარალი რვა პროცენტს არ აღემატება.

ნიუ-იორკი. ჩინეთის ჯარებმა კანტონში წესიერება დაადგინეს; უცხოელების დასაცველად გონკონგიდგან საომარი ნავები (канонерка) გაგზავნეს.

ძრაკოვი. გუშინ იდღესასწაულეს ორასი წლის იუბილეი ვენის დახსნისა თათრის ჯარების გარშემორტყმისგან; სობესკის საფლავს მრავალი გვირგვინები დაადვეს.

პარიჟი. ინგლისმა წინადადება მისცა საფრანგეთს და ჩინეთს, რომ მზათავარ მშვიდობიანად მოგარიგოთ ტონკინის საქმეშიო. ავდრები და წყალდიდობა უძნელებს ჯარებს მოქმედებას.

შინაური ქრონიკა

სამხედრო გიმნაზია, ანუ კორპუსი, არის იმისთანა სასწავლებელი, რომლის პროგრამაც ძალიან მიემგზავსება რეალურ სასწავლებლის პროგრამას. ეს გიმნაზია ლათინურის და ბერძნულის ენის საბძანებელი არ არის და აქ უფრო იმისთანა საგნებს ასწავლიან, რომელნიც გონების განვითარებას ეხ-

იმედი, სასოებაა საჭიროა, რომ იგივე მემატიანე სასოწარკვეთილებას არ მიეცეს. წარმოიდგინე, მკითხველო, პაწაწინა წიგნი, ჟურნალის ორი ნომერი ერთად და ამასთანავე უმინაარსობა ჟურნალისა და იქმნება თითონ შენც სასოწარკვეთილებას მიეცე. სამწუხარო უფრო ის არის, რომ «ივერია» საუკეთესო ჟურნალია ჩვენში და რედაქტორად ჰყავს ისეთი მწერალი, რომელიც სამართლიანად ჩვენს სიამაყეს შეადგენს, დედა-ბოძია ჩვენის გონებითი მოძრაობისა. მაშ რაღა უნდა ითქვას ყოველად ტანჯულს «ივერიაზე»! მისთვის აბა ვის შესტკივა გული, მას ვინ მისცემს მხარს, როდესაც «ივერიასაც» კი მოლაპარაკე პირები აკლია და მის გაუმჯობესებისათვის ძნელად თუ ვინმე ჰფიქრობს...

ბოლოს, ამ ორის წლის წინად «ივერიის» მდგომარეობა უფრო სხვანაირი იყო, უმჯობესი. მაშინ რაც ჩვენს სამშობლოში საუკეთესო ნიჭი და ცოდნა მოიპოვებოდა, თითქმის ყოველისფერმა «ივერიაში» მოიყარა თავი. მართლაც და ბევრად თუ ცოტად მაშინ სიცოცხლე ეტყობოდა ჟურნალს. ეხლა . . . ეხლა აიღეთ უკანასკნელი წიგნი ჟურნალისა, გადაიკითხეთ და თითონ თქვენ დარწმუნდებით—თუ რა დიდი განსხვავებაა

მარებიან, როგორც, მაგალითად, მათემატიკას, ბუნების მეცნიერებას და სხვ. ამის გამო სასიამოვნო მოვლენად უნდა ჩაითვალოთ, თუ ბლომად იქნებიან ჩვენში ამ გიმნაზიის სწავლა მიღებულები, რომელნიც ამ სწავლას თავიანთ ქვეყანას ნაყოფიერად მოახმარებენ.

ეს რამდენიმე წელიწადია, რაც ჩვენშიაც გაიხსნა ამ გვარი სამხედრო გიმნაზია, შემდეგში სხვა რუსეთის სამხედრო გიმნაზიებისავით კორპუსად გადაკეთებული. ეს გიმნაზია დამაარსებელთა აზრით უნდა ყოფილიყო თავშესაფარი იმ თავად-აზნაურობის შვილებისათვის, რომელთაც სხვა გიმნაზიებისა და სასწავლებლების კარები დაკეტილი აქვთ. ამ აზრისავე წარმოთქმა ინება თვით უწინდელმა მთავარმმართებელმა დიდმა მთავარმა მიხეილ ნიკოლოზის-ძემ გამოთხოვების დროს. მაგრამ ეს გიმნაზია დღემდის მოსულების ბავშვებით არის გავსებული და წრეევანდელმა წელიწადმაც დაამტკიცა, რომ თუ ცვლილება არა შემოვიდარა, ჩვენებურ ბავშვებს აქაურ კორპუსში სწავლა სიზმრადაც არ მოელანდებათ. წრეულს 127 კანდიდატში მხოლოდ 28 კაცი მიულიათ და ამ ოც-და-რვაში მხოლოდ ორი ყოფილა ჩვენი თავად-აზნაურთაგანი— ერთი ქუთაისისა და ერთიც თბილისის გუბერნიიდამ. დიდად მომეტებული ნაწილი მიღებულებისა ყოფილან ან ამ გიმნაზიის მასწავლებელთა შვილები, ან კიდევ მათგანვე მომზადებულები.

სოფლიდამ ჩამოსული მამები კი იძულებულნი შეიქმნენ თავიანთ შვილები, ზოგჯერ უკანასკნელის ფულით საკმაოდ მომზადებულნი, «ვაკანსიის უქონლობის გამო» უკანვე წაეყვანათ.

ვიმედოვნებთ, რომ ეს ჩვენი შენიშვნა უყურადღებოდ არ დარჩება, ვისგანაც ჯერ არს.

ᲔᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲔᲮᲚᲐ ᲛᲝᲒᲕᲘᲓᲐ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ, ᲠᲝᲛ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲡ ᲣᲐᲠᲘ ᲣᲗᲥᲕᲐᲛᲡ ᲘᲛ ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲛᲝᲪᲔᲛᲐᲖᲔ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲐ ᲑᲝᲠᲨᲘ ᲚᲘᲐᲮᲕᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲛᲐᲒᲠᲔᲑᲚᲐᲓ ᲓᲐ ᲐᲛ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲐᲡᲐᲪᲘᲚᲔᲑᲚᲐᲓ. ᲔᲡ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ ᲛᲔᲢᲐᲓ ᲪᲣᲓᲐᲓ ᲘᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲡ ᲛᲗᲔᲚᲡ ᲑᲝᲠᲨᲔᲓ, ᲠᲐᲓᲒᲐᲜ ᲐᲛ ᲑᲔᲓᲙᲠᲣᲚᲘ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲐᲨᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲘᲡᲔᲗᲡ ᲓᲐᲑᲚᲝᲑᲐᲚᲐᲒᲖᲔᲓ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲡᲐᲪ ᲚᲘᲐᲮᲕᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲗᲐᲜ-ᲓᲐ-ᲗᲐᲜ ᲓᲘᲓᲘ ᲖᲐᲠᲐᲚᲘ ᲛᲝᲔᲚᲘᲡ. ᲔᲡ ᲒᲘᲥᲛᲐᲥᲘ ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲗᲐᲜ-ᲓᲐ-ᲗᲐᲜ ᲥᲣᲩᲔᲑᲡ ᲐᲪᲚᲘᲡ ᲑᲝᲠᲡ ᲓᲐ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲝᲠᲡᲐᲛ წელიწადში ჩაირბინოს იმ «პოსელენიაში", რომელიც ამ ქალაქის დამამშვენებელი ქუჩაა და რომელზედაც გორელებს საუკეთესო სახლები აქვთ აშენებული. თუ მთავრობამ არ მიაქცია ყურადღება ამ საქმეს, თითონ გორელები უნდა დაიჩარჩნენ და თითონვე შეამაგრონ ლიახვი, თორემ არა სანატრელი მომავალი მოელით. ᲔᲡ ᲛᲐᲗᲗᲕᲘᲡ ᲫᲜᲔᲚᲘᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲫᲜᲔᲚᲡ ᲙᲐᲪᲘ ᲐᲠ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲝᲔᲠᲘᲓᲝᲡ, ᲗᲣ ᲙᲘ ᲘᲛᲐᲖᲔᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘ.

ᲩᲕᲔᲜ ᲒᲕᲘᲗᲮᲠᲔᲡ ᲝᲠᲛᲐ-ᲡᲐᲛᲛᲐ ᲛᲔᲑᲐᲢᲝᲜᲔᲛ, ᲠᲝᲛ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲬᲘ�გᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲔᲑᲨᲘ ᲙᲐᲪᲛᲐ ᲠᲝᲛ ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔ ᲘᲐᲠᲝᲡ, ᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲬᲘ�გᲜᲔᲑᲡ ᲕᲔᲠ ᲘᲨᲝᲕᲘᲗ ᲡᲐᲧᲘᲓᲔᲚᲡᲐᲝ. ᲔᲡ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ, ᲠᲐᲡᲐᲙᲕᲘᲠᲕᲔᲚᲘᲐ, ᲣᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲝᲑᲐᲡ ᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲡ ᲬᲘ�გᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲘᲡ ᲛᲔᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲔᲗᲐᲒᲐᲜ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲗᲐᲜ ᲘᲛᲐᲡᲐᲪ ᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲡ, ᲠᲝᲛ ᲩᲕᲔᲜᲨᲘ ᲫᲘᲠᲐᲓ ᲗᲣ ᲕᲘᲜᲛᲔ ᲐᲠᲘᲡ ᲘᲛᲘᲡᲗᲐᲜᲐ ᲛᲔᲛᲐᲛᲣᲚᲔ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲪᲝᲓᲜᲘᲡ ᲨᲔᲫᲔᲜᲐᲡ ᲔᲫᲘᲔᲑᲓᲔᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲔᲑᲨᲘ ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲝ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲝᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲓᲘᲝᲓᲔᲡ.

ᲩᲛᲐ ᲘᲡᲛᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲐᲡ ᲒᲐᲜᲣᲖᲠᲐᲮᲐᲕᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲫᲕᲔᲚ ᲜᲐᲬᲗᲗᲐ ᲛᲝᲣᲧᲕᲐᲠᲔᲗᲐ ᲨᲔᲛᲬᲧᲝᲑᲘᲗ ᲐᲡᲬᲠᲝᲡ ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲮᲔᲚ-ᲜᲐᲬᲔᲠᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲜᲣᲡᲙᲠᲘᲠᲘᲞᲢᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲜᲘᲪ ᲡᲮᲕᲐ-ᲓᲐ-ᲡᲮᲕᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲔᲑᲘᲡ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲔᲑᲨᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲪᲣᲚᲜᲘ, ᲨᲔᲕᲙᲠᲘᲑᲝᲡ ᲘᲒᲘᲜᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲐᲜᲓᲝᲡ ᲓᲐᲡᲐᲪᲕᲔᲚᲐᲓ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐᲡ.

ᲩᲕᲔᲜ ᲕᲜᲐᲮᲔᲗ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲐ ᲡᲐᲡᲬᲣᲚᲘᲔᲠᲝ ᲡᲔᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲐᲨᲘ ᲐᲮᲚᲐ ᲡᲐᲕᲐᲚᲓᲔᲑᲣᲚᲝᲐ. ᲔᲡ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ ᲡᲔᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲘᲡ ᲛᲛᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲑᲘᲚᲝᲑᲘᲗ ᲨᲔᲣᲦᲒᲔᲜᲘᲐ ᲡᲔᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲘᲡ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲡ თ. ᲭᲝᲠᲓᲐᲜᲘᲐᲡ და უნდა მასვე წარუდგინოს დასამტკიცებლად. როცა ეს პროგრამა დამტკიცდება, ჩვენ დაწვრილებით გავაცნობთ მას ჩვენს მკითხველებს.

ᲑᲝᲠᲩᲐᲚᲝᲡ ᲛᲐᲖᲠᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚᲗᲘᲡ

«ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲡ» ᲙᲝᲠᲔᲡᲞᲝᲜᲓᲔᲜᲪᲘᲐ.

ს. ᲒᲔᲯᲔᲗᲘ (ᲡᲔᲜᲐᲙᲘᲡ ᲛᲐᲖᲠᲐ), 25 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ. თუმცა დიდათ დაშორებული არ არის ჩვენი სოფელი ბეჯეთი სენაკის მაზრის სამმართველო-

---

ᲛᲐᲨᲘᲜᲓᲔᲚᲡ ᲓᲐ ᲐᲬᲘᲜᲓᲔᲚᲡ «ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ» ᲨᲝᲠᲘᲡ... ᲔᲢᲧᲝᲑᲐ, ᲠᲝᲛ ᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲐ ᲛᲝᲰᲙᲚᲔᲑᲘᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲡᲐ...

ᲑᲐᲠᲔᲒᲐᲜᲡ ᲛᲮᲐᲠᲔᲡ ᲗᲐᲕᲘ ᲓᲐᲕᲐᲜᲔᲑᲝᲗ ᲓᲐ ᲗᲕᲘᲗ ᲨᲘᲜᲐᲐᲠᲡᲘ ᲒᲐᲕᲡᲘᲜᲯᲝᲗ. ᲐᲘ ᲣᲤᲠᲝ ᲐᲛ ᲛᲮᲠᲘᲕ ᲔᲢᲧᲝᲑᲐ ᲡᲘᲡᲣᲡᲢᲔ «ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ» ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲡ ᲬᲘ�გᲜᲐ. ᲡᲬᲝᲠᲔᲗ ᲒᲘᲗᲮᲠᲐᲗ, ძნელია ამ წიგნის შესახებ ანგარიშის მიცემა და ეს იმიტომ კი არა, ვითომ თვით ანგარიშის მიცემა სიძნელეს რასმე წარმოადგენდეს, არა—წიგნი საკმაო მასალას არ აძლევს მემატიანეს; მაგრამ რას ვიზამთ, მკითხველი ითხოვს ქრონიკას და ჩვენც ვასრულებთ მის თხოვნას.

ᲑᲐᲢ. ᲛᲝᲰᲩᲣᲑᲐᲠᲘᲫᲘᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚ ᲓᲠᲐᲛᲐᲡ «ᲬᲐᲛᲔᲑᲐ ᲛᲔᲗᲔᲕᲔᲐᲜ ᲓᲔᲓᲝᲤᲚᲘᲡᲐ» ᲓᲐ «ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲚᲝᲠᲔᲜᲪᲝ ᲑᲔᲜᲝᲜᲘᲡᲐ» ᲣᲤᲘᲠᲐᲘᲗ ᲝᲠ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔᲓᲖᲔ ᲛᲔᲢᲘ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲨᲘ ᲓᲐ ᲝᲠᲘᲕᲔ ᲗᲮᲖᲣᲚᲔᲑᲐ ᲯᲔᲠ ᲒᲐᲣᲗᲐᲕᲔᲑᲔᲚᲜᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ. ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲖᲔ ᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲚᲔᲑᲡ ᲛᲝᲕᲔᲚᲐᲠᲐᲛᲐᲢᲘᲡ ᲓᲠᲐᲛᲐᲖᲔ ᲓᲐ ᲔᲑᲚᲐ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲘᲛᲐᲡ ᲨᲔᲕᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲗ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛ ᲜᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲔᲑᲡᲐᲪ ᲔᲢᲧᲝᲑᲐ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲘ ᲑᲐᲢ. ᲛᲝᲰᲩᲣᲑᲐᲠᲘᲫᲘᲡᲐ — ᲛᲘᲛᲖᲘᲓᲕᲔᲚᲘ, ᲡᲘᲛᲞᲐᲗᲘᲣᲠᲘ ᲜᲘᲭᲘ ᲛᲝᲛᲥᲛᲔᲓ ᲞᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲮᲐᲢᲕᲘᲡᲐ, ᲛᲐᲗᲘ ᲡᲣᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲛᲝᲫᲠᲐᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲓᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲡᲐ. ᲑᲐᲢ. ᲛᲝᲰᲩᲣᲑᲐᲠᲘᲫᲔ ᲛᲫᲚᲐᲕᲠᲘ ᲮᲔᲚᲝᲡᲐᲜᲘᲐ—ᲘᲛᲐᲜ ᲖᲔᲓᲛᲘᲬᲔᲕᲔᲜᲘᲗ თუ არა, დაახლოვებით მაინც იცის თავის გმირების ᲞᲡᲘᲮᲝᲚᲝᲒᲘᲣᲠᲘ ᲑᲣᲜᲔᲑᲐ და ამ ᲑᲣᲜᲔᲑᲐᲡ ᲛᲨᲕᲔᲜᲘᲕᲠᲐᲓ ᲰᲮᲐᲢᲐᲕᲡ ᲥᲐᲚᲐᲚᲓᲖᲔ. ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲜ, ᲘᲗᲝᲛᲛ ᲛᲝᲰᲩᲣᲑᲐᲠᲘᲫᲔ ᲦᲐᲚᲐᲢᲝᲑᲓᲔᲡ ᲡᲘᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲔᲡ, ᲘᲒᲘ ᲛᲝᲜᲐ ᲘᲧᲕᲔᲡ ᲐᲡᲔᲗᲘᲡ ᲗᲣ ᲘᲡᲔᲗᲘᲡ ᲢᲔᲜᲓᲔᲜᲪᲘᲘᲡᲐ. ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲪᲘᲠᲔᲓᲘ ᲠᲐᲘᲛᲔ ᲡᲘᲛᲐᲠᲗᲚᲔ ᲛᲝᲰᲘᲠᲔᲑᲘᲗ

ზედ, მაგრამ ძლიერ მოკლებულნი ვართ ადგილობითი ადმინისტრაციის ჯეროვანს ყურადღებას: მაგალითებრ, რაც შეეხება გზების გაკეთებას, ჩვენში ფიქრათაც არავინ ფიქრობს ამაზე, თუმცა ცოტაოდენი წვიმის შემდეგ სოფლის გზებით მისვლა-მოსვლა შეუძლებელია. ვისაც არ შეხვედრია ჩვენს სოფელში ყოფნა, ის ვერ წარმოიდგენს, თუ რანაირს გაჭირვებას ითმენს ხალხი გზების უქონლობის გამო; ასე წარმოიდგინეთ, რომ ეკლესიაშიც ვერ მიდის წვიმიანს დღეს, რადგანაც გზაზე ყოველგან დიდი ტალახი და წყალი დგება და ამასთან პატარა ღელეებზედ გასავალი ხიდებიც არა აქვს, თუმცა პატარა ღელეები წვიმიან დროზე იმდენათ ადიდდებიან, რომ ცხენითაც სჭირს მათში გასელა.

ჩვენ სოფელში დღემდის სკოლა არ არსებობს და მისი გამართვა არავის ფიქრათაც არ მოსვლია და რჩევის მიმცემი არავინ არ გამოჩნდა ჯერ-ჯერობით. ვიქონიოთ სახეში ისიც, რომ ბეჯეთის საზოგადოებას შეადგენს ხუთასი მოსახლე გლეხები აზნაურების გარდა და იმდენათაც ღარიბი არ არის ჩვენი საზოგადოება, რომ სკოლის გამართვა და შენახვა და გზის გაკეთება არ შეეძლოს; მაგრამ, მოგეხსენებათ, საქმეს თუ თავი არა აქვს, ბოლო როგორი ექნება; რიგიანი მოთავე არავინ არის და თვით ხალხი კი შეშინებულია მას შემდეგ, რაც რომ სოფლის დეპუტატებმა კანცელიარიის გასაშენებლად მოაგროვეს სოფელში ფულები, რომლებიც ჩასცვივდენ რომელღაც უფსკრულში და გაქრნენ ერთბაშად; დღემდის არ არის ცნობაში მოყვანილი, თუ რა მოუვიდა იმ ფულებს, თუმცა ორი წელი განმავლობს მას აქეთ და კანცელიარია ისევ იმისთანა სახლში იმყოფება, რომელიც, არამც თუ კანცელარიისათვის არ ვარგა, არამედ ცხენების და ღორების სადგომათაც არ გამოდგება.

სასურველია, რომ ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ მიაქციოს ჯეროვანი ყურადღება ამ გარემოებებს და შეეიწროებულს ხალხს შემწეობა აღმოუჩინოს.

ბეჯეოელი.

რუსეთი

—

რკინის გზის ახალი წესდების პროექტის ძალით ამ გზაზე მოსამსახურე პირთა მიენიჭებათ შესამჩნევი პოლიციური უფლება იმ მიწის ზოლის სიერცეზე, რომელიც რკინის გზას ეკუთვნის. ყოველს გზაზე პოლიციის უფროსად იქნება გზის გამგებელი, პოლიციელ მოხელეებათ კი — ყველა რკინის გზაზე მოსამსახურე პირები, გზის აგენტებად თვით—მმართველისაგან დაწყობილი ვიდრე გზის ყარაულებამდე; ჟანდარმებს კი მიენდობა, მაგალითად, გარშემო მცხოვრებთა მოგროვება გზის გასაწმენდად თოვლის ნამქერისაგან და იმ პასაჟირების დევნა, რომელნიც ბილეთის ფულს არ გარდაიხდიან. ყოველს სხვა შემთხვევაში უნდა იმოქმედოს გზის აგენტებისაგან შემდგარმა პოლიციამ. როგორც ამბობენ, უმაღლესს წრეებში საჭიროდ სთვლიან შემდეგს: 1) საზოგადო წესის და მშვიდობიანობის დაცვა მიენდობა რკინის გზის ჟანდარმების მმართველობას, რომელსაც უნდა აღმოუჩინოს შემწეობა და ემორჩილებოდეს პოლიცია; 2) თავის მოქმედებაში ჟანდარმები იხელმძღვანელებენ პოლიციის საზოგადო წესდებულებით და თავიანთ მთავრობის ინსტრუქციებით; 3) მათი უფლება უნდა ერცელდებოდეს იმ მიწის ზოლზე, რომელიც რკინის გზას უჭერია და რკინის გზის შენობებზე. ამ წრის გარეშე მათი მოქმედება განისაზღვრება უმაღლესის მთავრობის განკარგულებით; 4) რკინის გზის საჟანდარმო და საპოლიციო მმართველობათა უფროსს უფლება აქვთ საჭირო შემთხვევაში რკინის გზის მმართველობის თანხმობით მიანდოს ზოგიერთა საპოლიციო თანამდებობათა ასრულება რკინის გზაზე მოსამსახურე პირთა. ამ თანამდებობათა აღსასრულებლად, შეიძლება, მიწოდებულ იქმნან მატარებლების მიმოსვლის დროს ობერ-კონდუქტორები და კონდუქტორები, სტანციებზე—მეკარენი მეისრენი და ყოველნი მოსამსახურენი, სტანციებს შორის—ყველა მუშები და დარაჯები; 5) ყოველნი ესე პირნი მოვალენი არიან მიიღონ ფიცი-ფასი-ა-პოლიციო თანამდებობის ასრულების დროს ითვლებიან ნამდვილს სამსახურში და ექვემდებარებიან რკინის გზის საჟანდარმო მმართველობათა უფროსებს. ამ თანამდებობათა ასრულების დროს იგინი ვალდებულნი იქნებიან იქონიონ განსაკუთრებითი ნიშანი იმ ფორმისამებრ, რომელიც იქნება დამტკიცებული; 6) მოვალეობის აუსრულებლობისათვის, ანუ ახალის წესის დარღვევისათვის, დამნაშავენი პასუხის მგებელნი არიან ისე, როგორც საზოგადო პოლიციის მოხელენი, რომელნიც ითვლებიან სახელმწიფო სამსახურში; ერთგულის სამსახურისათვის კი დაჯილდოებულ იქნებიან წესისამებრ.

— იწერებიან, ვითომ პეტერბურღში არსებობს ფარული წრე, რომელიც ახალ-გაზდა ქალებს ჰყიდის ოსმალეთში და რომლის აგენტების ყვავილი უკვე აღმოუჩენიათ.

უცხოეთი

—

მკითხველებს ეხსომებათ, რომ ესპანიის მეფე ავსტრო-შენგრიაში მივიდა და ზალცბურგში რაღაც მოლაპარაკება აქვს. გაზეთების სიტყვით, ამ შემთხვევას პოლიტიკური ხასიათი აქვს და ეს იმის ნიშნად ფიაჩნიათ, რომ ევროპა რაღაც დიდი საქმისთვის ემზადება. თუმცა ეს მზადება დიდის

თულების მთლად აღმოფხვრა, მოსპობა. დრომ და ქამმა რაფ. ერისთავსაც დაანახვა უწინდელი შეცდომილება და ეს პატიოსანი პოეტი, როგორც ვსთქვით, ამ ბოლოს ხანში შეიქმნა «გლეხური» ბანაკის მოღვაწე. რაფ. ერისთავი, მკითხველო, ცნობიერი და ყურ-მახვილი მწერალია. ის მალე ატყობს—რომელი მხრიდგან დაჰქროლავს ქარი და ამ უკანასკნელ დროს საიდგან დაჰქროლა, ესეც გაიგო.

თ. რაფ. ერისთავი ბევრჯერ მარჯვედ, ღრმად იხედება გლეხის სულში, ხელოვნურად ჰხატავს მის ვარამს, შავ ფიქრებს, სევდას, გულის ნაღველს და ეს ღირსება ფრიად დიდი ღირსებაა.

თ. რაფ. ერისთავის სასიამოვნო ლექსებიდგან ჩვენ გადავიდეთ ბ. დ. ზ. ბაქრაძის რეფერატზე, რომელიც «მომზადებულია მისგან წასაკითხავად ძაეკასიის არხეოლოგიურ საზოგადოების სხდომაზე». სწორედ რომ მარჯვე დრო შეურჩევია ბატ. ბაქრაძეს თავის შრომის დასაბეჭდად «იერიაში». ჩვენი დრო მეტად ხელს უწყობს არხეოლოგიურ და სხვა ამ გვარ საზოგადოებათა კრებას და კრებაზე თავისუფლად, თამამად ბაასს. ამისათვის ხშირად იკრიბებიან, თავისუფლად სჯიან კიდეც. ასე გასინჯეთ, მთელს დრო-გამოშვებით მწერლობასაც არხეოლოგიური, არხიეური ფერი დაედო, მსწავლულთა ძაბინეტის სუნი დაეტყო. ჩვენს გონების მოძრაობასაც თან-და-თან ემატება ეს ფერი. «ტერმინების კომისია», «ვეფხვის-ტყაოსნის» შესწორება და სხვა ამ ნაირი სხდომანი ცხადად გვიჩვენებენ თუ ჩვენს მეცნიერულს ვარჯიშობას არა, ამ ვარჯიშობის მიბაძვას მაინც. ჩვენშიაც «ცხოველი საგნები» განიდევნენ და უპირველესი ადგილი დაიჭირეს სხვადა-სხვა «ტერმინებმა», რუსთველის ლექსთა-წყობილობის შესწავლამ. უშიშრად ვიკრიბებით, რაინდულად ვბაასობთ. და ამის შემდეგ გამოხტება ვინმე ურწმუნო თომა და დაიწყებს დამტკიცებას, ვითომ ჩვენი საზოგადობრივი აზრი არ მოძრაობდეს!.. ბატ. ბაქრაძე გვარწმუნებს, რომ მეხუთე საუკუნეში ჩვენა გვქონია ქართულ ენაზე თარგმნილი სახარება. ბეჯერა და ან რატომ არ უნდა გეჯეროდეს, როდესაც იმავე საუკუნეში ~~ჩვენ მეკლოდის~~ თეოდორეტები გადმოთარგმნილი გვქონდა და ბერძნულ ფილოსოფიას უფრო კარგად და საფუძვლიანად ვსწავლობდით, ვიდრე ეხლა ასწავლიან თბილისის სემინარიაში. დროს შესაფერად ყველაფერი გვქონია, მაგრამ ეხლა კი ხელცარიელნი დავრჩით და არა მოგვეპოვებაო-რა. არხეოლოგს ბატ. ბაქრაძეს უშოვნია ორი ვარიანტი სახარებისა—ქსნისა და ურბნისისა და მათ შეეხება მთელი მისი რეფერატი. ჩვეულებრივის მკითხველისათვის ამ რეფერატს ინტერესი არა აქვს და თუ იგი დაბეჭდილია ჟურნალში, ალბად იმიტომ, რომ «იერიას» მასალა შემოჰკლებია. მაგრამ, იქმნება იფიქროს, მკითხველო, რომ ჩვენ საზოგადოდ სახარებაზე სჯა უნაყოფო საქმედ მიგვაჩნდეს. სრულებითაც არა. მაღალზნეობრივი სახარების სწავლა იყო ჩვენის სამშობლოსათვის ერთი ისეთი ძალა, რომელიც მრავალ საუკუნეების განმავლობაში იფარავდა საქართველოს დაუმოკიდებლობას, ჩვენს ეროვნობას. ჩვენში რელიგიას როდი ჰქონია ისეთი ვიწრო, კასტიური ხასიათი, როგორც სხვაგან. ჩვენი რელიგიური კულტი ორგანიულად შეკავშირებული იყო მთელის ხალხის ცხოვრებასთან და წარმოადგენდა პროგრესიულს, მუდამ მომქმედს ძალას. სხვაგან ბევრჯერ ასე არა ყოფილა,—ხშირად რელიგია და სასულიერო წოდება ერთის მხრივ, მოქალაქობრივი ცხოვრება და ხალხი მეორეს მხრით—წარმოადგენდენ ერთი-ერთმანეთის წინააღმდეგ დაწესებულებას და მათ შორის ბრძოლა არ დაცხრომილა. ამ მოვლენას ჩვენში ვერა ვხედავთ. საქართველოში სასულიერო წოდება, როგორც კასტა, თავის ვიწრო წოდებრივი ინტერესებით, არ არსებობდა,—ეს წოდება იყო ერთი ნაწილი მთელის სხეულისა და ყოველი წარმომადგენელი მისი ითვლებოდა ისეთივე მოქალაქედ, როგორც სხვა ერის კაცი. ძიდეც ამისათვის, როდესაც საზოგადო საქმე ითხოვდა, სასულიერო წოდება უკან არ ჩამორჩებოდა ხოლმე ხალხს და ბევრჯერ ხომ წინამძღოლობასაც უწევდა მას. რასაკვირველია, სასულიერო წოდებას თავისი შინაგანი და გარეგანი აგებულობა ჰქონდა, როგორც სხვა წოდებას, მაგრამ სული, ცხოვრების დედა-ძარღვი ამ წოდებისა ისეთივე იყო, როგორც მთელის ხალხისა. სხვა არა იყოს-რა, მკითხველო, ერთი მაგალითი მაინც მოიგონე—დიაკვანმ ზოგია თ. ერისთავის «სამშობლოში» და მაშინ დაინახავ—როგორ და რა ნაირად ეხმარებოდა, გაჭირვების დროს, სასულიერო წოდება თავის სამშობლოს. იქმნება იფიქროთ, რომ ან სწავლას, ორთოდოქსულ მღვთის-მეტყველებას ჰქონდა ვიწრო ეკლესიური მიმართულება. რა ნაირად სტყუვდებით! მთლად ეს სწავლა აშენებული იყო ერთს დედა-აზრზე—სამშობლოს სიყვარულზე, ეროვნობის დაცვაზე. ძიდეც ამისათვის ჩვენმა ეკლესიამ არ იცოდა ისეთი მწვალებლობა, მოშორებული პრაქტიკულ მნიშვნელობას, როგორც სხვაგან ვხედავთ. რელიგიური დოგმატი იყო ეგრეთვე ცხოვრების დოგმატი და ცხოვრება ხომ სამშობლოს შეადგენდა. დიაღ, ჩემო ბატონო, ჩვენმა ეკლესიამ არ იცოდა გამოფიტული, დამჭკნარი ორთოდოქსული სწავლა, მოშორებული სიცოცხლეს და მთლად აგებული სქოლასტიურ უაზრო, უმნიშვნელო ფორმულებზე... და, სხვათა შორის, ამისათვის ეკლესიის წმიდა ტრაპეზზე იწირებოდა მსხვერპლი, იკვლოდა უკვდავი კრავი, რომელიც არს გზა ჭეშმარიტებისა...

ნ. ურბნელი.

25 აგვისტოს.

საიდუმლოებით არის მოცული და ჯერ-ჯეროობით არაფრის თქმა არ შეიძლება, მაგრამ ის დიდ ხანს ვერ შესძლებს ფარვას და მალე გამოაშკარავდება. ეხლა მხოლოდ ის შეიძლება ითქვას, რომ ევროპის მდგომარეობაში მალე ბევრი ცვლილება მოხდება და ყველაფერი გვიმტკიცებს, რომ ესპანიის სამეფოც მიეკედლება სამთა შეკავშირებულთ სახელმწიფოთა: ბერმანიას, ავსტრიას და იტალიას. ამას პორტუგალიის მემკვიდრე პრინცის, სერბიის და რუმინიის მეფეების და შავი მთის მთავრის მოგზაურობაც რომ დაურთოდ, ცხადი იქმნება, რომ ევროპის პოლიტიკამ იწყო ჩვეულებრივი ქსელების გაბმა, საქმე აირიე-დაირია და ყველა გრძნობს, რომ მშვიდობიანობა მალე უნდა შეირყეს. ასე ფიქრობენ საქმის მცოდნე პირები, მაგრამ ისიც შეიძლება, რომ მათი მოლოდინი გაცრუვდეს და ეს თქმულება გამართლდეს: «თუ მშვიდობიანობა გინდა, მზად იყავო საომრად».

— ხელმწიფე იმპერატორის დანიაში მისვლასაც არ მოუხდენია პოლიტიკურს წრეებში ნაკლები შთაბეჭდილება. ამის შესახებ კოპენჰაგენიდგან იწერებიან: «ჩვენს დედა-ქალაქში ხელმწიფეების შეყრას პოლიტიკურს ფერს ადებენ. ბერმანიის გაზეთებმა დაიწყეს მუქარების ბეჭდვა და მცხოვრებნი ააღელვეს. ინგლისისგან, საფრანგეთისგან და რუსეთისგან დატოვებულმა კეთილშობილმა დანიამ უკანასკნელს ომში დაჰკარგა ორი მეხუთედი თავის სამფლობელოსი და ერთი მილიონი მცხოვრებლებისა. მისი სამზღვარი იუტლანდია ღია დარჩა; მის ფლოტს მხოლოდ შვიდი ჯავშნიანი გემი და ათიც საომარი ნავი-ლა აქვს; მის ჯარში, რომელსაც კარგად ინახავს იგი, მხოლოდ 50,000 კაცი-ღა ითვლება; მის დედა-ქალაქს ყველა თავის ძველი სიმაგრებით ისე აღარ შეუძლიან გაუმაგრდეს მტერს, როგორც გაუმაგრდა გმირულად 1801 და 1807 წლებში; სულ ყველა მხრიდამ ხსნილია კარი მტრებისთვის: ძილიდგან, შტრალზუნდიდგან და დანციგიდგან; კოპენჰაგენის შეიარაღებას 100,000,000 დაჭირდება და ეს რვა წელიწადია, რაც დეპუტატთა პალატა უარს ყოფს საჭირო ფულის მიცემის დამტკიცებას, მაგრამ ახლა კი აღარ დააგვიანებენ ამ საჭირო საქმის გარდაწყვეტას.»

— ვენგრიიდამ მოსული ამბებიდგან ვტყობულობთ, რომ არეულობა ებრაელების წინააღმდეგ დიდი ყოფილა. ორასი დაიარაღებული კაცი, ქალაქის კარგად მცოდნე მოთავეებით, შუა-ღამისას ვიდრე დილის სამ საათამდე თურმე დაიარებოდენ ქუჩებში, ცარცვამდენ და იკლებდენ ებრაელების სარჩო-საბადებელსა. რისაც წაღება არ შეეძლოთ, იქვე აფუქებდენ და ანადგურებდენ. ერთი ებრაელი ვაჭარი მოუკლავთ და რამდენსამე ადგილას ცეცხლი წაუკიდებიათ. ამ უწესოებისთვის ბევრი ხალხი დაუტუსაღებიათ.

— ინგლისიდგან იწერებიან, რომ ორს სექტემბერს იქ დაუტუსაღებიათ შვიდი ირლანდიელი, რომელთაც ბრალდებათ ამ ექვსი თვის წინად ტრადესტონში, ბლაზგოს ახლო, რომ გაზომეტრის აფეთქება მოხდა იმაში და ბევრს სხვა დინამიტით ფეთქების საქმეში მონაწილეობის მიღება. როგორც ბლაზგოდგან იწერებიან, ყველა დატუსაღებულნი ამ ქალაქის ასოსიაციის წევრნი არიანო; იმათმა დატუსაღებამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა და კიდევ ბევრის დატუსაღებას მოელიანო. ამბობენ, რომ მმართებლობას მიუგნია შოტლანდიაში ირლანდიის მედინამიტე საზოგადოებისთვის და დაწვრილებით შეუტყვია ყველა მათი, ინგლისის და ამერიკის საზოგადოებათა ურთიერთშორის კავშირი და დამოკიდებულება.

— პოლშის საყვარელს, გამოჩენილს და ნიჭიერს მოხუც მწერალზე ქრაშევსკიზედ ისე ძალიან უმოქმედნია ბერმანიაში დატუსაღებას, რომ ეხლა, როგორც გაზეთებში იწერებიან, მისი ჯან-მთელობა ძალიან ცუდს მდგომარეობაში თურმე არის. როგორც სჩანს ამ პატივცემული მწერლის საქმე ძალიან ბნელი, აწეწილია და რაღაც პოლიტიკურს ინტრიგას წარმოადგენს. ეს საქმე მოსკოველს ადვოკატს ბლაუერს უკისრნია და, იმედია, რომ, თუ არ მოსპეს ეს საქმე, ნათლად გაგვირკვევს მას.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

—

გიორგი ნ—ძე იოსელიანი იყვანს ყმაწვილებს პიროობით ყოველ-გვარ სასწავლებლებში მოსამზადებლად. ქალონია, ქურცის სახლებში № 90-ე.

(3—1)

გამასესხებელი კასსა

გ. ე. ბარამოვისა და კ. ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ

აცხადებს, რომ 10-ს და 27-ს რიცხვებს ამა სექტემბრისას დილის ათ საათიდან, ამა კასსის წინ გაისყიდება ავუქციონით, გირავოები, რომელნიც არ არიან დახსნილნი შემდეგ ორის ლგოტის თვისა, ე. ი. ოქროსი, ვერცხლისა და სხვა ნივთები. (5—1)

ვისაც სურდეს ქუთაისის გუბერნიაში მამულის გაყიდვა 1000 დესიატინისა, ან მეტისა, მიმართოს თბილისის კანტორაში კ. თ—ძის ნესტეროვისა. (10—2)

ქალი-ექიმი
Ა. Ი. ᲨᲕᲔᲠᲒᲘᲜᲘᲜᲘᲡᲐ

მიიღებს ავად-მყოფებს დილით 10 საათამდე და საღამოთი 5—7 საათამდე მიხაილოის ქუჩა. სახ. № 91 (ქალაქის ლაზარეთის პირ-და-პირ).

(8—2)

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐ

Maison de confiance

| შეადარეთ ჩვენი ჩაი | | |